

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **Z. K.**, zast. Mgr. Ing. Janem Levým, advokátem, se sídlem Štefánikova 249/28, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2017, č. j. OAM-20/LE-BE05-BE04-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 2. 2019, č. j. 32 Az 51/2017 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl tak, že se žalobkyni neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Krajský soud ve shodě s žalovaným neshledal u žalobkyně důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobkyně totiž uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení, nebyla členkou žádné politické strany ani neprezentovala určité politické názory. Podle krajského soudu nejsou v případě žalobkyně dány ani okolnosti nasvědčující možnosti důvodných obav z pronásledování pro některý z taxativních důvodů vyplývajících z § 12 písm. b) zákona o azylu. Možnosti udělení mezinárodní ochrany z důvodů podle § 12 zákona o azylu krajský soud posuzoval i vzhledem k tvrzení žalobkyně, že o mezinárodní ochranu požádala z důvodu obav z násilnického chování svého bývalého manžela. Poukázal však na to, že se jednalo o skutečnosti, jež nejsou azylově relevantní; obavy žalobkyně spočívaly ryze v osobních a rodinných problémech, nikoliv v rase, národnosti, náboženství či jiných azylově relevantních skutečnostech. Nadto žalobkyně nevyužila všech možností vnitrostátní ochrany při řešení těchto rodinných potíží. Za nevýznamné z pohledu udělení některé z forem mezinárodní ochrany pak krajský soud považoval i žalobní tvrzení o duševní chorobě bývalého manžela žalobkyně a o nedostatečných možnostech léčby jeho onemocnění na Ukrajině.

[4] Krajský soud se v napadeném rozsudku obsáhle zabýval i možností udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť právě jeho udělení se žalobkyně výslovně v žalobě dovolávala. Důvody pro jeho udělení však také neshledal. Poukázal přitom na závěry vyplývající z judikatury Nejvyššího správního soudu i na skutečnost, že udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které podléhá soudnímu přezkumu pouze v omezeném rozsahu.

[5] K dalšímu žalobkyní uváděnému důvodu žádosti o mezinárodní ochranu, tedy snaze o legalizaci jejího dalšího pobytu na území České republiky, krajský soud shrnul, že k danému účelu institut mezinárodní ochrany neslouží. Žalobkyně mohla využít institutů upravených zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Krajský soud poukázal i na skutečnost, že žalobkyně nepožádala o mezinárodní ochranu bezprostředně po svém příchodu do České republiky v roce 2005, nýbrž teprve v souvislosti s jejím zajištěním za účelem správního vyhoštění a poukázal i na vyjádření, jež žalobkyně učinila v řízení o správním vyhoštění o tom, že jí nic nebrání v návratu na Ukrajinu a že do České republiky odcestovala za prací, jakkoliv uvedené vyjádření následně v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany odvolala.

[6] Krajský soud konečně nedovodil ani existenci takových skutečností, které by zakládaly možnost udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu a závěry vyslovené žalovaným v tomto ohledu považoval za věcně správné a příléhavé, proto jim přisvědčil.

III.

[7] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nyní proti rozsudku městského soudu brojí kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit.

[8] Stěžovatelka namítá, že české orgány působící v oblasti migrace zcela pomíjí zoufalou situaci ukrajinských a ruských žen trpících domácím násilím, ač se jedná o obrovský problém prorůstající celou společností.

[9] Velkým problémem je podle stěžovatelky působení tzv. klientů, kteří zajišťují ukrajinským občanům práci. Jedná se přitom o vykořisťování na nejhorší úrovni. Klienti nepodávají včas žádosti o prodloužení pobytu, ztrácejí doklady a často nezaplatí za odvedenou práci, jak tomu bylo i v případě stěžovatelky.

[10] Stěžovatelka též tvrdí, že informace o Ukrajině jsou přebírány od organizací typu Amnesty International namísto toho, aby je poskytovaly české tajné služby. V této souvislosti zmiňuje, že situace ve vnitrozemí Ukrajiny není dobrá, probíhá pomalý rozpad státních struktur a bezpečnostní situace běžných občanů se zhoršuje.

[11] Nakonec stěžovatelka upozorňuje, že české orgány pomíjejí faktickou situaci na Ukrajině, kde dochází ke zostřování problémů mezi Ukrajinou a separatisty a v posledních dvou letech též k podstatnému nárůstu zbrojního arzenálu na obou stranách tohoto konfliktu.

IV.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti upozorňuje, že situaci v zemi původu se dostatečně zabýval již krajský soud. Stěžovatelka přitom v kasační stížnosti neuvádí, jak se jí v kasační stížnosti popsaná situace na Ukrajině bezprostředně dotýká. Prostý nesouhlas se situací v zemi původu nelze považovat za azylově relevantní důvod. Stejně tak není relevantní z pohledu udělení mezinárodní ochrany ani působení tzv. klientů. Ten případně může být problémem vnitřní situace v České republice. Žalovaný trvá na správnosti a zákonnosti

pokračování

jím vydaného rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany a ztotožňuje se s právními závěry uvedenými v napadeném rozsudku. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné nebo její odmítnutí pro nepřijatelnost.

V.

[13] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti (jako neurčitého právního pojmu) a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Na tam uvedené závěry kasační soud nyní pro stručnost odkazuje.

[14] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatelky ve smyslu těchto judikатурních závěrů Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci nedovodil. Ostatně stěžovatelka v tomto směru v kasační stížnosti ničeho netvrdila, nevytkla žádné pochybení, jehož se měl krajský soud při aplikaci či interpretaci at' již hmotného či procesního práva dopustit. Stížnostní námitky jsou taktéž veskrze obecné, nikterak (s výjimkou dále uvedenou) vztažené ke konkrétním skutkovým okolnostem posuzované věci a stěžovatelčina případu.

[15] Z právě uvedeného nepochybně plyne, že stěžovatelka se fakticky v kasační stížnosti domáhá opětovného přezkumu závěrů obsažených v napadeném rozhodnutí i napadeném rozsudku, aniž by se však měly při posuzování velmi obecných kasačních námitek řešit i právní otázky dosud neřešené vůbec či řešené v judikatuře rozdílně, resp. aniž vyplynula potřeba tzv. judikатурního odklonu od výkladu přijímaného v otázkách stěžovatelkou nastolených, nebo aniž by krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a jeho rozhodnutí by mohlo mít dopad do stěžovatelčina hmotněprávního postavení. Nejvyšší správní soud nezjistil žádné pochybení té intenzity, jež by nasvědčovalo závěru, že stěžovatelčiny výtky mohou mít „širší dopad“ i mimo sféru jejího postavení či mimo její vlastní zájmy, jak vyplývá z § 104a s. ř. s. Jinými slovy, důvody přijatelnosti kasační stížnosti soud v souzené věci neshledal.

[16] Nejvyšší správní soud ověřil, že se krajský soud v napadeném rozsudku vyjádřil ke všem uplatněným žalobním bodům, žádný z nich neopomněl a věcně, srozumitelně a přesvědčivě vypořádal veškeré žalobní námitky, jak již výše uvedeno (viz odst. [3] až [6]). Krajský soud poukázal na důvody stěžovatelčiny žádosti o udělení mezinárodní ochrany (strach z bývalého manžela, který ji obtěžuje, ve vlasti ji bil a několikrát musela být hospitalizovaná; snaha o legalizace pobytu a neochota vrátit se do země původu), zohlednil výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace a důkazy a tyto podřadil pod jednotlivé, na posuzovaný případ dopadající, hmotněprávní normy, aniž se přitom dopustil odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek řešených i v souzené věci. Naopak na judikaturu kasačního soudu krajský soud přiléhavě odkázal.

[17] Nelze přitom přehlédnout, že podstatná část, nadto ryze obecných, kasačních námitek [týkajících se zdrojů informací, z nichž žalovaný vycházel; zostřování problémů se separatisty v zemi původu v posledních dvou letech] stěžovatelka uplatnila v řízení o kasační stížnosti poprvé. Takové námitky však nejsou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustné, neboť stěžovatelce nic nebránilo je uplatnit již v řízení před krajským soudem.

[18] Kasační soud tak v obecnosti odpovídající míře obecnosti uplatněných a také přípustných kasačních námitek zdůrazňuje, že institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování či vážnou újmu ze zákonem uznaných důvodů. Tímto institutem je chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody

s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46). Institut mezinárodní ochrany není a nikdy nebyl nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na mezinárodní ochranu založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „*nehumánní*“ mezinárodní ochranu neudělit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 - 60).

[19] Namítala-li stěžovatelka v kasační stížnosti problematiku působení tzv. klientů zajišťujících ukrajinským občanům práci, jež byla rozvinutím žalobní námítky o zneužívání zahraničních pracovníků na pracovním trhu v České republice, nelze než zdůraznit, že uvedená otázka není z pohledu udělení mezinárodní ochrany, resp. z hlediska přezkumu závěrů žalovaného správními soudy vůbec relevantní. I pokud by totiž odpovídala realitě, jedná se o situaci v České republice, nikoliv v zemi stěžovatelčina původu a je tudíž zcela mimoběžnou s předpoklady, za nichž lze stěžovatelce mezinárodní ochranu, ať již v kterékoliv z jejích forem, udělit.

[20] Jedinou konkrétnější a ve vztahu ke stěžovatelčině případů individualizovanou stížnostní námítkou tak zůstala otázka tvrzeného domácího násilí ze strany jejího bývalého manžela. Krajský soud, stejně jako předtím žalovaný, se však touto otázkou podrobně zabývali a na přílehlavé závěry obsažené v odstavcích 26. a 27. napadeného rozsudku, resp. též na strany 5 až 7 napadeného rozhodnutí lze nyní pro stručnost odkázat. Nejvyšší správní soud se s jejich závěry ztotožňuje. Nad rámec tam uvedeného poukazuje i na úvahy, jež na půdorysu skutkově obdobného případu jiné stěžovatelky vyslovil Nejvyšší správní soud k otázce domácího násilí v usnesení ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 Azs 49/2008 - 55. Podle něj „*obava z vybrožování soukromých osob není azylově relevantním důvodem ve smyslu § 12 zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, nebo rozsudek ze dne 24. 2. 2005, č. j. 8 Azs 13/2005 - 41, na www.nssoud.cz), neboť se jedná zcela jednoznačně o jednání jednotlivců, které nelze přičítat ke odpovědnosti státu.*“ Stejně jako v odkazované věci řešené devátým senátem ani nyní stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, jež by nasvědčovaly tomu, že by měla oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i pro zastávání určitých politických názorů, jež by mohly zakládat důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a neuvedla ani okolnosti zakládající reálné nebezpečí vážné újmy umožňující udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona.

[21] Nejvyšší správní soud si je v této souvislosti vědom své judikatury, podle níž „*[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Ve stěžovatelčině případě však současně nelze přehlédnout, že hodnověrnost její výpovědi vztahující se k domácímu násilí byla oslabena skutečnostmi vyplývajícími ze správního spisu. S bývalým manželem se rozvedla již v roce 2000, na území České republiky poté přicestovala legálně v roce 2005 za účelem výdělků. Po skončení platnosti pracovního víza zde pobývala nelegálně více než deset let a o mezinárodní ochranu požádala teprve v době, kdy byla zajištěna za účelem správního vyhoštění. Její tvrzení uplatněná v řízení o udělení mezinárodní ochrany

pokračování

jsou nadto nekonzistentní s těmi, jež uváděla v souběžně probíhajícím řízení o správním vyhoštění (byť tato tvrzení následně v řízení o udělení mezinárodní ochrany odvolala). Podle nich jí v návratu na Ukrajinu nic nebrání a nic jí tam nehrozí. Zbývá dodat, na co již správně poukázal krajský soud, totiž že stěžovatelka nevyužila všech možností řešení těchto svých osobních a rodinných problémů v zemi původu, jež měla k dispozici. Při nespokojenosti s postupem policie, na niž se dle svých tvrzení obrátila, mohla podat stížnost k nadřízeným státním orgánům (viz informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 25. 7. 2016, jež je součástí správního spisu).

[22] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura kasačního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti (pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů), není zde ani jiná vada řízení před krajským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, krajský soud se nedopustil ani judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva. Napadený rozsudek tedy zjevně netrpí žádným zásadním pochybením, které by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti.

VI.

[23] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud nedovodil, že kasační stížnost přesahuje podstatně stěžovatelčiny vlastní zájmy, a proto ji jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[24] O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu